

A4L konsorcijs viedoklis par ES Paplašināšanās aktivitātēm un priekšlikumi 10. Ietvarprogrammā

Maija Dambrova

[D5.2 Policy Paper on the Efficiency of Widening Measures](#)

Alliance4Life konsorcijs rekomendāciju mērķis

- A. Dot ieguldījumu programmas “**Apvārsnis Eiropa**” stratēģiskajā plānošanā laikposmam no 2025. -2027.
- B. Piedalīties **10. letvarprogrammas** stratēģiskajā plānošanā laika posmam 2028-2034.
- C. dot ieguldījumu ES un A4L konsorcijs valstu pētniecības politikas veidošanā

Rekomendācijas veidotas, analizējot informāciju par partnerinstitūciju dalību un sekmību ES letvarprogrammu finansējuma uzsaukumos, kā arī apkopojot institūciju pārstāvju strukturētās intervijās pausto viedokli.

A4L institūciju aktivitāte *Widening* uzsaukumos

Alliance4Life konsorcija sagatavotais dokuments veidots, balstoties uz partnerinstitūciju pieredzi *Teaming*, *Twinning* un *ERA Chairs* projektos un vērtējot šo *Widening* aktivitāšu ieviešanas ietekmi, izaicinājumus un ilgtspējību valsts un Eiropas līmenī.

143 *Teaming*, *Twinning* un *ERA Chairs* projektu pieteikumi – dzīvības zinātņu jomā

40 finansēti projekti: 16 no tiem **Twinning**; 14 **TEAMING**; 10 **ERChair**

A4L viedoklis par *Widening* ieguvumiem

- Uzlabota **zinātniskā sadarbība** starp esošajiem un paplašinātas sadarbības iespējas ar jauniem partneriem
- Pieejamākas apmācības, kas paaugstina **administratīvās un finansējuma pieteikumu rakstīšanas prasmes** un sniedz atbalstu pētniekiem, tajā skaitā - jaunajiem zinātniekiem
- Veicināta pētnieku **mobilitāte**, tajā skaitā - jaunajiem zinātniekiem
- Projektu ieviešanas periodā palielināta **spēja piesaistīt izcilus zinātniekus**
- Veicināta starptautiska domāšana un indivīdu gatavība pieteikties **zinātnes finansējumam starptautiskā līmenī**

A4L viedoklis par izaicinājumiem

- **Atalgojuma atšķirības** dažādās valstīs apgrūtina rekrutācijas procesu
- **Resursu trūkums**, lai apmierinātu administratīvās vajadzības, motivētu profesionālu pētniecību un iegādātos aprīkojumu, kas nodrošinātu ilgtspējību
- Centrālās un Austrumeiropas valstu zinātnisko institūciju **zema starptautiskā atpazīstamība**
- Eiropas un nacionālā līmeņa **finansējuma uzsaukumu nesalāgotība**
- Projektu **ieviešanas periods ir par īsu**, lai sasniegtu ietekmīgus rezultātīvos indikatorus (*Twinning*)

1. Mainīt *Widening* paradigmu

- Ne tikai dot iespēju sadarboties ar izcilībām citās Eiropas valstīs, bet **stiprināt *Widening* institūcijas**, uzlabojot to veiktspēju un kapacitātes, lai tās pašas kļūtu par pētniecības un inovāciju līderiem
  - Taivo Raud, Tartu Universitāte: *“In the new period, it is said to improve access to excellence. So, it is saying we need access to excellence somewhere else. It gives the wrong impression. **We ourselves want to be excellence not just access it elsewhere.** We want to improve our own performance, increase our own capacities and be our own leaders.”*
- *Coordination and Support Actions (CSAs)* modelis ļauj iegūt prasmes projektu administrācijā, bet minorā pētniecības finansējuma komponente (10%) neļauj kļūt par reālu virzītājspēku pētniecības un inovāciju aktivitātēs
  - Kaut ko līdzīgu ERC Synergy Grants vai EIC Pathfinder?
- Izbeigt partneru iedalījumu «līderos» un «sekotājos»
  - Atcelt prasību pēc «advancētajiem» partneriem?

2. Uzlabot koordināciju starp ES un nacionālā līmeņa ierosmēm P&I kapacitātes stiprināšanai

- Izveidotie ekselences centri veidojas, balstoties uz Eiropas struktūrfondu un ES TEAMING finansējumu, cerot nodrošināt ilgtspējīgu attīstību
  - Atkarība no publiskā finansējuma un industrijas partneru esamības
- **Alliance4Life** uzskata, ka ir svarīgi atzīt esošos izcilības centrus ES Widening valstīs
  - atbalstīt kvalitāti, kas jau ir pierādījusi savu potenciālu un dzīvotspēju
- Līdzsvarot atbalstu jaunu centru veidošanai un jau atzīto tālākai izaugsmei

3. Nodrošināt ES un nacionālā finansējuma sinerģiju

- Koordinēt finansējuma uzsaukumu izsludināšanu un harmonizēt pieteikumu iesniegšanas prasības ES un nacionālā līmenī
  - Struktūrfondu ieviešanas periodiskums traucē nodrošināt līdzfinansējumu un virs-sliekšņa projektu refinansēšanu
- *Seal of Excellence* koncepta interpretācijas dažādās valstīs

4. Stratēģisko izmaiņu paātrināšana valsts, reģionālā un institucionālā līmenī

- **Mūsdienīga karjeras ietvara ieviešana**
  - jo īpaši jaunažiem pētniekiem; veselīgas starptautiskas konkurences apstākļi, pietiekamas algas, lai noturētu un piesaistītu talantus, izcilības atzīšana apbalvošana
- **Starptautiskajam personālam labvēlīgas reģionālas un institucionālas vides radīšana**
  - labvēlīgu apstākļu pakete ienākošo pētnieku ģimenēm
- Valsts investīciju koncentrēšana uz institūcijām un komandām, kuras ir **pierādījušas savu kvalitāti un ievieš progresīvus pārvaldības modeļus**
  - Saskaņā neatkarīgu salīdzinošo novērtējumu
- **Panākt pētnieku neatkarību un atbalstīt izcilu pētniecību,**
  - tostarp fundamentālo un uz inovācijām un praktiskajiem pielietojumiem vērsto
- Veicināt un atbalstīt esošos ekselences centrus kā “izcilības salas”, lai palielinātu to **atpazīstamību un pieņemšanu starptautiskajos tīklos**
- **Administratīvās kapacitātes un pieredzes problēmu risināšana**
  - No sinerģiskiem un konkurencē balstītiem finansējuma avotiem nodrošināt **secīgu** finansējumu profesionālu vadības struktūrvienību un grantu biroju ilgtspējai

A4L Rekomendācijas: kopsavilkums

- Mainīt ES letvara programmas *paplašināšanas* aktivitātes paradigmu no izcilības **veicināšanas uz pilnvarošanu***
- **Uzlabot koordināciju** starp atbalsta veidiem ES un nacionālā līmenī, palīdzot koncentrēt pētniecības un inovāciju kapacitātes
- **Koordinēt finansējuma uzsaukumu izsludināšanu**, palīdzot īstenoties sinerģijai, tostarp «*Seal of Excellence*» kontekstā
- **Paātrināt stratēģiskās reformas** un pārmaiņas nacionālajā, reģionālajā un institucionālajā līmenī

* *empowering*

Latvijas
Organiskās
sintēzes
institūts

Paldies par uzmanību, sākam diskusiju!

Alliance4Life

Maija Dambrova maija.dambrova@farm.osi.lv

Grant Agreement # 964997

Alliance4Life

